

Kitaabka Daanyeel — Lambarka Toban

Habka

Jeff Pippenger

2023-12-05

Cutubka koowaad ee Daanyeel, Daanyeel waxaa loo kaxaystay maxaabiistii toddobaatanka sannadood ahayd ee uu Yeremyaah sii sheegay, wuuna sii jiray ilaa sannaddii kowaad ee Kuros.

Oo Daanyeelna wuu sii joogay ilaa sannaddii kowaad ee Boqor Kuros. Daanyeel 1:21.

Sidaas daraaddeed, Daanyeel wuxuu noolaa dhammaan taariikhdii toddobaatanka sannadood ee maxaabiisnimada, ilaa amarkii oggolaaday soo noqoshadii reer binu Israa'iil ee qadiimiga ahaa si ay Yeruusaalem dib ugu dhisaan oo ay u soo celiyaan.

Haddaba sannaddii ugu horraysay ee Kuros oo ahaa boqorkii Faaris, si eraygii Rabbiga ee afkii Yeremyaah ku yimid u rumoobo, Rabbigu wuxuu kiciyey ruuxii Kuros oo ahaa boqorkii Faaris, sidaas daraaddeedna wuxuu ammar ku baahiyey boqortooyadiisii oo dhan, weliba qoraalna wuu ku qoray, isagoo leh. Cesraa 1:1.

Sidaas darteed Daanyeel waa astaan u ah habka imtixaanka ee boqol iyo afartan iyo afarta kun, kaas oo bilaabmay Sebtembar 11, 2001, oo sii socda ilaa “amarka,” kaas oo calaamadeeya yeedhidda ka bixitaanka Baabuloon.

Oo waxaan samada ka maqlay cod kale oo leh, Dadkaygiiyow, iyada ka soo baxa, si aydaan dembiyadeeda uga qaybgelin, oo aydaan belaayooyinkeeda u qaadan. Waayo, dembiyadeedu waxay gaadheen ilaa samada, oo Ilaahna xumaatooyinkeedii wuu xusuustay. Muujintii 18:4, 5.

Toddobaatanka toddobaatanka ah waa muddada imtixaanka iyo daahirinta ee boqolka iyo afar iyo afartan kun. Sebtembar 11, 2001 waxaa yimid Hoogga saddexaad ee Islaamka. Tan waxaa garanaya oo keliya kuwa aqbala runta aasaasiga ah ee Adventism-ka. Hoogga koowaad iyo Hoogga labaad labaduba hormuudkii si sax ah bay ugu aqoonsadeen Islaamka. Labada shax ee hormuudka ee 1843 iyo 1850, kuwaas oo Ellen White ay ansixisay, oo loo aqoonsaday inay yihiin rumoobidda Xabaquuq cutubka labaad, Islaamka waxaa lagu aqoonsaday Buunankii shanaad iyo lixaad. Saddexda Buun ee ugu dambeeya waa Buunanno Hoog ah.

Markaasaan fiiriyey, oo waxaan maqlay malaa'ig hawada dhexe ku duulaysa, iyadoo cod weyn ku leh, Hoog, hoog, hoog waxaa leh kuwa dhulka deggan codadka kale ee buunka saddexda malaa'igood aawadood, kuwaas oo weli dhawaaqi doona! Muujintii 8:13.

Haddii ay jiraan saddex Buun oo Hoog ah, oo Buunka kowaad iyo kan labaad ee Hooggu ay yihiin Islaam, way fududahay in la garto in Buunka saddexaad ee Hooggu isaguna yahay Islaam. Qayb ka mid ah astaanta Islaamka ee ah Buunannada Hoogga waa xakamayntooda, dabadeedna marka la sii daayo. Sister White waxay afarta dabaylood ee Muujintii toddobaad ku aqoonsataa “faras cadhaysan,” oo doonaya inuu “xadhigga goosto” oo uu gadaashiisa ku keeno “dhimasho iyo baabba’.”

“Malaa’iguhu waxay hayaan afarta dabaylood, kuwaas oo loo metelay faras cadhaysan oo doonaya inuu iska goosto oo ku yaaco oogada dhulka oo dhan, isagoo jidkiisa ku sida baabba’ iyo dhimasho.

“Miyaa innagu seexannaa annagoo jooga qarka u saaran dunida daa’imka ah? Miyaa innagu noqonnaa kuwo caajis ah, qabow, oo dhintay? Oh, bal in kaniisadaheenna lagu neefsado Ruuxa iyo neefta Ilaah oo lagu afuufo dadkiisa, si ay cagahooda ugu istaagaan oo u noolaadaan. Waxaan u baahan nahay inaan aragno in jidku cidhiidhi yahay, iridduna ay ciriiri tahay. Laakiin markaan ka gudubno iridda ciriiriga ah, ballaadhkeedu waa mid aan xad lahayn.” Manuscript Releases, volume 20, 217.

Afarta malaa’ig ee xannibaya afarta dabaylood waxay xannibayaan “faraska cadhaysan” ee waxsii sheegidda Kitaabka Quduuska ah kaas oo keena dhimasho iyo halaag. Muujintii cutubka sagaalaad, halkaas oo Buunankii Belaayada Koowaad iyo Kan Labaad lagu tilmaamay, waxaa lagu aqoonsaday boqor. Isagu waxaa lagu aqoonsaday Muujintii “sagaal-kow iyo toban”.

Oo waxay lahaayeen boqor iyaga ka sarreeya, kaas oo ah malaa’igta yaamayska aan gunta lahayn, magiciisuna afka Cibraaniga waa Abaddon, laakiin afka Giriigga magiciisu waa Apollyon, isagoo iyaga ka sarreeya. Muujintii 9:11.

Magaca, oo sidaas daraaddeedna dabeecadda boqorka Islaamka, waa Abaddon af Cibraani ah, iyo Apollyon af Giriig ah. Axdiyada Hore iyo Cusubba, kuwaas oo ay matalaan afka Cibraaniga iyo afka Giriigga, dabeecadda Islaamka waxaa laga helaa qeexidda labadan magac. Labada erayba qeexiddoodu waa “dhimasho iyo halaag.” Sister White waxay leedahay “faraska cadhaysan” ee afarta malaa’igood ay xajinayaan inta boqol iyo afar iyo afartan kun la shaabadaynayo, wuxuu doonayaa inuu iska gooyo oo uu jidkiisa ku keeno “dhimasho iyo halaag.”

Tixraaca ugu horraysa ee Qorniinka ku jirta ee Islaamka waa Ismaaciil, oo ah aabbaha kuwa haysta diinta Islaamka. Tixraacaas ugu horreeya waxaa lagu gartaa inuu yahay nin duurjoog ah, erayga loo tarjumay “duurjoog”na wuxuu ka dhigan yahay “dameerka carbeed ee duurka ah”. Tixraaca nebiyadeed ee ugu horreeya ee Islaamka waa astaan ka tirsan qoyska faraska, faraskuna waa sida ay hormuudkii hore ugu sawireen Islaamka hooggii kowaad iyo kan labaad labadii shax ee quduuska ahaa. Afarta dabaylood ee Muujintii cutubka toddobaad waxaa lagu hayaa xannibaad, ama “la celiyey”, ilaa Ilaah dadkiisa shaabadeeyo. Hawsha shaabadaynta ee boqol iyo afar iyo afartan kun waxay kaloo tahay hawsha imtixaanka iyo hawsha daahirinta.

Dhammaan sawirradan nebinnimo waxaa matalaya maxaabiisnimadii Daanyeel oo socotay toddobaatan sannadood, kana bilaabmaysa Yehooyaaqiim, oo ah astaanta xoojinta farrintii koowaad, ilaa “digreetada” ugu yeedhaysa ragga iyo dumarka inay Baabuloon ka soo baxaan. Xakamaynta ka dibna sii-daynta Islaamku waa sifo nebinnimo oo Islaamka u ah calaamad ka mid ah waxsii-sheegidda Kitaabka Quduuska ah.

Marka loogu yeedho “afarta dabaylood”, waa la xannibaa inta addoommada Ilaah la shaabadaynayo. Bilowgii Hoogga labaad, waxsii sheegista wakhtiga ee saddex boqol iyo sagaashan iyo kow sannadood iyo shan iyo toban maalmood, taas oo ku rumowday Agoosto 11, 1840, afar malaa’igood, oo matalaya Islaamka Hoogga labaad, ayaa “la sii daayay.” Dhammaadkii

waxsii sheegista, waa la “xakamaysay”.

Isagoo ku leh malaa’igtii lixaad oo buunka haysatay, Fur afarta malaa’igood ee ku xidhan webiga weyn oo Yufraadis ah. Oo afartii malaa’igood waa la furay, kuwaas oo loo diyaariyey saacad, iyo maalin, iyo bil, iyo sannad, inay dilaan qaybta saddexaad ee dadka. Muujintii 9:14, 15.

11-kii Sebtembar, 2001, farriintii ugu horraysay ee taariikhda boqol iyo afartan iyo afarta kun ayaa la xoojiyey, markii Islaamka hooggii saddexaad “la sii daayay.” Laakiin isla markiiba waa “la xannibay.” Walaasha White waxay sharraxaysaa sababta ay tani u dhacday, hase yeeshee marka hore waa in aynu xusuusnaano in ujeeddada Islaamka ee tixraaciisii ugu horraysay ee Kitaabka Quduuska ahi ay ahayd inuu quruumaha ka cadhaysiiyo, waayo gacanta Ismaaciil waxay ka gees ahaan lahayd nin kasta, gacanta nin kastana waxay ka gees ahaan lahayd Islaamka.

Markaasaa malaa’igtii Rabbigu waxay ku tidhi iyada, Bal eeg, uur baad leedahaye, oo wiil baad dhali doontaa, magiciisana waxaad u bixin doontaa Ismaaciil; waayo, Rabbigu wuu maqlay dhibaataada. Oo isagu wuxuu ahaan doonaa nin duurjoog ah; gacantiisuna waxay ka gees ahaan doontaa nin kasta, oo nin kasta gacantiisuna isagay ka gees ahaan doontaa; oo wuxuu hortiisa degganaan doonaa walaalihiiis oo dhan. Bilowgii 16:11, 12.

Ujeeddada Islaamka ee waxsii sheegyada Kitaabka Quduuska ah waa in quruumaha oo dhan laga mideeyo Islaamka ka gees ah, ka hor intaanay Qaramada Midoobay cadhadooda ku soo jeedin kuwa Sabtida xajiya. Sebtembar 11, 2001, qof kasta oo fahmaya 9/11 inay calaamad u tahay bilowgii soo noqoshada taxanihii dhacdooyinka Milleriyaanta, wuxuu noqday sida “Daanyeel” markii loo kaxaystay Baabuloon toddobaatan sannadood. Yehooyaaqiim wuxuu tilmaamayaa bilowga habka tijaabadaas, Islaamkii hoogga saddexaadna markaas waa la sii daayay, hase ahaatee isla markiiba waa la xakameeyay, si Ilaah u shaabadeeyo dadkiisa.

“Aragtidan waxaa la bixiyey sannadkii 1847, markaas oo ay aad u yaraayeen walaalihii Advent-ka ee xajinayey Sabtida, kuwaasna in yar oo keliya ayaa u haystay in dhawriddeedu leedahay muhiimad ku filan oo ay ku kala soocdo dadka Ilaah iyo kuwa aan rumaysnayn. Haddaba, rumoobidda aragtidaas waxay bilaabaysaa in la arko. ‘Bilowga wakhtiga dhibaataada,’ ee halkan lagu xusay, loolama jeedo wakhtiga belaayooyinku ay bilaabi doonaan in lagu shubo, balse waxaa loola jeedaa muddo gaaban oo ka horraysa intaan la shubin, inta Masiixu ku jiro meesha quduuska ah. Wakhtigaas, inta shaqada badbaadintu soo xirmayso, dhibaataadu waxay ku soo degi doontaa dhulka, quruumuhuna way cadhoon doonaan, hase ahaatee waa la xakamayn doonaa si aanay u hor istaagin hawsha malaa’igta saddexaad. Wakhtigaas ayaa ‘roobka dambe,’ ama dibu-cusboonaanta ka timaadda Rabbiga hortiisa, iman doontaa si ay awood u siiso codka weyn ee malaa’igta saddexaad, oo ay quduusiinta ugu diyaariso inay istaagaan muddada toddobada belaayo ee ugu dambaysa la shubi doono.” Early Writings, 85.

Toddobaatankii sannadood ee Daanyeel waxay bilaabmeen Sebtembar 11, 2001, markaas oo Islaam la fasaxay oo uu quruumaha ka cadhaysiiyey isagoo si kedis ah oo aan la filayn u garaacay bahalkii dhulka ee Muujintii saddex iyo tobnaad. Markaas dabadeed Islaam waa la xannibay, si hawsha malaa’igta saddexaad loo dhammaystiro. Hawsha malaa’igta saddexaad waa shaabadaynta

dadka Ilaah, oo markii hawshaasu bilaabatay Sebtembar 11, 2001, Roobkii Dambe wuxuu bilaabay inuu “rusheeyo”. Daanyeel cutubka kowaad wuxuu muujinayaa habka imtixaanka ee boqolka afartan iyo afarta kun, isagoo ka bilaabmaya Sebtembar 11, 2001, kuna sii socda ilaa “codka” labaad ee Muujintii siddeed iyo tobnaad uu adhiga kale ee Ilaah kaga yeedho Baabuloon. Sidaas daraaddeed Daanyeel wuxuu metelayaa dad hadda ku jira maxaabiisnimo ruuxi ah, ilaa gebi ahaanba dhammaadka habka imtixaanka. Gebogebada muddada imtixaanka ee Daanyeel cutubka kowaad waxaa lagu aqoonsaday inay tahay “dhammaadka maalmaha.”

Haddaba dhammaadka maalmaha uu boqorku amray in la soo geliyo, ayaa taliyihii bohomadu wuxuu iyagii hor keenay Nebukadnesar. Boqorkiina wuu la hadlay iyaga; oo dhexdoodii oo dhan lagama helin mid la mid ah Daanyeel, Xananyaah, Miishaa’eel, iyo Casaryaah; sidaas daraaddeedna waxay istaageen boqorka hortiiisa. Oo arrin kasta oo xigmad iyo garasho ah oo boqorku wax ka weyddiiyey, wuxuu ka helay iyaga inay toban laab ka sii wanaagsan yihiin saaxiriintii iyo xiddigfalayaashii oo dhan oo boqortooyadiisa ku jiray. Daanyeel 1:18–20.

Imtixaanka saddexaad, oo u taagan imtixaan nebinimo oo lagu kala saaro Daanyeel iyo saddexdii mudane, wuxuu ahaa markii Nebukhadnesar uu xukumay, oo lagu ogaaday inay “toban jeer ka sii wanaagsan yihiin saaxiriintii oo dhan iyo xiddig-faliyayaashii ku jiray boqortooyadiisa oo dhan.” Imtixaanka saddexaad waxaa metela xukun, xukunkuna wuxuu dhacay “dhammaadka maalmaha.” Kitaabka Daanyeel dhexdiisa, “dhammaadka maalmaha” waa meesha Daanyeel ku istaago qaybtiisa.

“Qaar badan baa la daahirin doonaa, oo la caddayn doonaa, oo la tijaabin doonaa; laakiin kuwa sharka leh si shar leh bay u falayaan; oo kuwa sharka leh midkoodna ma garan doono; laakiin kuwa caqliga leh baa garan doona.... Waxaa barakaysan kan suga, oo gaadha kun iyo saddex boqol iyo shan iyo soddon maalmood. Laakiinse adigu (Daanyeel) jidkaaga tag ilaa ugudambaysta; waayo, waad nasan doontaa, oo qaybtaada ayaad ka istaagi doontaa dhammaadka maalmaha.”

“Wakhtigii baa timid in Daanyeel uu istaago saamigiisa. Wakhtigii baa yimid in nuurkii isaga la siiyey uu dunida gaadho si aan hore loo arag. Haddii kuwa Rabbigu wax badan u qabtay ay nuurka ku socdaan, aqoontooda ku saabsan Masiixa iyo waxsii sheegyada isaga la xiriira aad bay u kordhi doontaa marka ay ku soo dhowaadaan dhammaadka taariikhda dunidan.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 4, 1174.

Walaasha White waxay qeexaysaa “dhamaadka maalmaha” iyada oo la xidhiidhinaysa habka daahirinta ee aayadda tobnaad ee cutubka laba iyo tobnaad ee Daanyeel. Waxay marar badan adeegsataa aayadda tobnaad, iyadoo la socda tan aayadda saddex iyo tobnaad ee ah, “dhamaadka maalmaha.”

“Kuwo badan baa la daahirin doonaa, oo caddaan laga dhigi doonaa, oo la tijaabin doonaa; laakiinse kuwa sharka leh si shar leh bay u dhaqmi doonaan; oo kuwa sharka leh middoodna ma ay garan doonaan; laakiinse kuwa xigmadda leh way garan doonaan.... Waxaa barakaysan kii suga, oo gaadha kun iyo saddex boqol iyo shan iyo soddon maalmood. Laakiinse adigu (Daanyeel) jidkaaga tag ilaa ugu dambaysta la gaadho; waayo, waad nasan doontaa, oo saamigaagana waad ku istaagi doontaa dhammaadka maalmaha.”

“Daanyeel maanta wuxuu taagan yahay meeshiisii, innaguna waa inaynu isaga siinnaa meel uu dadka kula hadlo. Farriinteenu waa inay u baxdaa sida laambad gubanaysa. ‘Oo wakhtigaas Miiikaa’iil baa kici doona, amiirka weyn oo u taagan dadkaaga carruurtooda; oo waxaa jiri doona wakhti cidhiidhi ah, kaas oo aan weligiis la arag tan iyo intii quruun jirtay ilaa wakhtigaas laftiisa; oo wakhtigaas dadkaaga waa la samatabbixin doonaa, mid kasta oo laga helo isagoo ku qoran kitaabka. Oo kuwo badan oo ka mid ah kuwa ku hurda boodhka dhulka way toosi doonaan, qaar nolol weligeed ah, qaarna ceeb iyo quudhsasho weligeed ah. Oo kuwa caqliga leh waxay u iftiimi doonaan sida dhalaalka cirka; oo kuwa ku badan xaqnimo u soo jeediyaana sida xiddigaha weligood iyo weligoodba.’

“Erayadani waxay soo bandhigayaan hawsha la inagu waajibiyey inaynu qabanno maalmahan ugu dambeeya. Nus xitaa ma aynaan soo jeedin. Ma hayno awoodda lama huraanka u ah fulinta hawsha ay qasab tahay in la qabto. Waa inaynu nolosha galnaa, waa inaynu midnimo galnaa. Hadda, xilligan qudhiisa, waa inaynu istaagnaa meel ay toobad iyo dembi-dhaafku noqdaan astaamaha ugu cadcad ee hawshayada. Waa inaanu jiri muran. Aad bay u dambaysay in Shayddaan lagula hawlgalo shuqulkiisa indhaha lagu indhatirayo. Aad bay u dambaysay in dheg loo dhigo ruuxyo wax sasabaya iyo caqiidooyinka jinniyada.”

“Waxaa lay faray inaan idhaahdo in marka Ruuxa Quduuska ahi bixiyo carrab iyo hadal, aynu arki doonno hawl la sameeyo oo la mid ah tii la sameeyey maalintii Bentakostiga. Wakiillada Masiixu waxay u shaqayn doonaan si garasho leh. Hal nin lagama heli doono halkan iyo mid kalena halkaas oo ku dadaalaya inay dumaan oo ay baabbi'yaan.

“Intaan amarku dhalan, intaan maalintu u dhaafin sida qashinka dabayshu qaaddo, intaan cadhada kulul ee Rabbigu idinku soo degin, intaan maalinta cadhada Rabbigu idinku soo degin, Rabbiga doondoona, kulligiin kuwa dhulka qabow ee xukunkiisa sameeyey; xaqnimada doondoona, qabownimada doondoona: waxaa laga yaabaa in laydinku qariyo maalinta cadhada Rabbiga.” Australian Union Conference Record, Maarso 11, 1907.

Shaabadeynta boqolka iyo afartan iyo afarta kun oo lagu matalay toddobaatankii sannadood ee maxaabiistii Daanyeel ee Baabuloon, waxaa lagu muujiyey Daanyeel cutubka laba iyo tobnaad, aayadda tobnaad. Aayaddani waxay sidataa astaanta “runta,” waayo waxay tilmaamaysaa saddexda tallaabo ee ah astaamaha erayga Cibraaniga ah ee “run.” Kuwo badan waa la daahirin doonaa, waa la caddayn doonaa, dabadeedna waa la tijaabin doonaa. Daanyeel iyo saddexdii mudanayaal waxay ku daahireen cabsida Ilaah cutubka koowaad, waayo waxay go'aansadeen inaanay cunin cuntadii Baabuloon. Markaasay muujiyeen weji ka qurux badan oo ka naaxsan kuwii cunay cuntadii Baabuloon. Wejigoodu wuxuu ahaa xaqnimada Masiixa oo ah dharka cad. Dabadeedna waa la tijaabiyey markay galeen xukunkii Nebukhadnesar, dhammaadka maalmaha.

“Ugu dambaysta maalmaha,” marka Daanyeel “qaybtiisa istaago,” “aqoonta Masiixa iyo waxsii sheegyada isaga khuseeya aad bay ugu kordhi doonaan” dadka Ilaah. Nebukhadnesar wuxuu ogaaday in “arrin kasta oo xigmad iyo garasho ah,” Daanyeel iyo saddexdii mudane lagu “helay” inay “toban jeer ka wanaagsan yihiin dhammaan sixirrowyada iyo xiddigiyayaashii joogay boqortooyadiisa oo dhan.”

Danii'eel cutubkiisa koowaad wuxuu muujinayaa waayo-aragnimada boqol iyo afartan iyo afar kun, kuwaas oo mara hannaan imtixaan oo saddex-tallaabo ah. Iyadoo ka hadlaysa hannaankaas, Sister White waxay tidhaahdaa, "Erayadani waxay soo bandhigayaan shaqada ay tahay inaan qabanno maalmahan ugu dambeeya. Xataa badh kama soo jeedno. Ma lihin xoogga lagama maarmaanka u ah fulinta shaqada ay waajibka tahay in la qabto. Waa inaynu nolosha galnaa, midnimo gelnaa. Hadda, xilligan qudhiisa, waa inaynu istaagnaa meel ay toobadkeenka iyo cafisku noqdaan astaamaha ugu mudan ee shaqadeenna. Waa inaanay jirin muran."

Habka imtixaanka ee horseeda "dhammaadka maalmaha," wuxuu horseedaa sarakicidda labada markhaati ee ku xusan Muujintii cutubka kow iyo tobnaad. Shaqada ay tahay in aynu hadda qabanno waa in aynu aqbalno farriinta Sebtembar 11, 2001 oo aynu toosno, sida ay u taagan yihiin lafihii engegnaa ee dhintay. "Waa in aynu noolaanno, oo aynu midowno." Marka aynu tan samayno, astaamaha ugu muuqda ee shaqadeennu waxay ahaan doonaan "towbadkeen iyo dembidhaaf." Astaanta ugu muuqata ee shaqadeenna waxaa metela Daanyeel cutubka sagaalaad, markii uu tukado tukashadii Laawiyiintii laba iyo labaatanaad iyo lixaatanaad, isaga oo baryaya in laga cafiyo dembiyadiisa iyo dembiyadii awowayaashiis, isla mar ahaantaana qiraya in uu si ka gees ah Ilaah ugu socday tan iyo niyad-jabkii calaamadeeyey bilowgii wakhtiga dib-u-dhaca 18-ka Luulyo, 2020. Waa inuu sidoo kale qirtaa in Ilaahna si ka gees ah isaga ugu socday muddadaas isla tan. Daanyeel wuxuu metelaa kuwa soo maray maxaabiisnimo "toddobaatan sannadood ah", tan iyo 18-ka Luulyo, 2020.

Toddobaatanka sannadood waa astaan u ah "toddobada goor" ee ku qoran Laawiyiintii labaatanaad iyo lix. Kitaabka Taariikhduna wuxuu inoo sheegayaa in toddobaatankaas sannadood ay ahaayeen muddadii ay dhulku "ku raaxaysan" lahayd sabtiyadii aan loo oggolaan inuu ku raaxaysto, sababta oo ah fallaagadii reer binu Israa'iil hore ay kaga hor yimaadeen axdigii Laawiyiintii labaatanaad iyo shan.

Si loo oofiyo eraygii Rabbiga ee afkii Yeremyaah lagaga sheegay, ilaa dhulku uu ku naalooday sabtiyadiisii; waayo intii uu ba'naa ayuu sabti dhawrayay, si loo oofiyo toddobaatan sannadood. 2 Taariikhdii 36:21.

Astaanta "lamadegaanka" nebinnimo ahaan, "saddexda maalmood iyo badhka" ee ay labadii markhaati ee Muujintii kow iyo tobnaad ku dhinteen jidka ku yiillay ka dib Luulyo 18, 2020, waa astaan u ah "toddobaatanka sannadood", sidoo kalena waa astaan u ah "toddobada goor". "Dhammaadka maalmaha" waa astaan u ah dhammaadka maalmaha nebinnimada ee lagu shaabadeeyey kitaabka Daanyeel.

Sanadkii 1798, kitaabkii Daanyeel waa la furay, Daanyeelna wuxuu istaagay qaybtisii, isagoo diyaar u ah inuu dhammaystiro ujeeddadiisii.

"Marka Ilaah nin siiyo hawl gaar ah oo uu qabto, waa inuu ku taagnaadaa saamigiisa iyo meeshiisa sida uu Daanyeel yeelay, isagoo diyaar u ah inuu ka jawaabo yeedhista Ilaah, diyaar u ah inuu dhammaystiro ujeeddadiisa." Manuscript Releases, volume 6, 108.

Oktoobar 22, 1844, iyadoo la fulinayo Daanyeel cutubka siddeedaad, aayadda afar iyo tobnaad, kitaabka Daanyeel mar kale ayuu istaagay meeshiisii loo qoondeeyey. 1798, iyo 1844, waa dhammaadka cadhadii kowaad iyo tan labaad, sidaas darteedna waxay calaamadeeyaan dhammaadka “toddoba jeer.” “Dhammaadka maalmaha” ee ku jira kitaabka Daanyeel waa astaan u ah gabagabada maxaabiisnimo lagu matalay “toddoba jeer.” Daanyeel cutubka afraad, Nebukadnesar wuxuu u noolaa sidii bahal intii “toddoba jeer” ay isaga ka dul mareen. “Dhammaadka maalmaha,” boqortooyadiisii iyo miyrkiisiiba dib ayaa loogu soo celiyey.

Oo dhammaadka maalmaha aniga Nebukhadnesar ayaan indhahaygii kor ugu qaaday xagga samada, oo garashadaydiina way ii soo noqotay; oo waxaan ammaanay Kan ugu Sarreeya, oo waan ammaanay oo maamuusay kii weligiis nool, kaas oo xukunkiisu yahay xukun daa’im ah, oo boqortooyadiisuna ka jirto qarni ilaa qarni. Oo kuwa dhulka deggan oo dhammu waxba looma tixgeliyo; isaguna wuxuu yeelaa siduu doonayo ciidanka samada dhexdeeda iyo kuwa dhulka deggan dhexdooda; oo midnaba gacantiisa kama celin karo, ama kuma odhan karo, Maxaad samaynaysaa? Isla wakhtigaas garashadaydii way ii soo noqotay; oo ammaanta boqortooyadayda aawadeed sharaftaydii iyo iftiinkaygiina way ii soo noqdeen; oo lataliyayaashaydii iyo amiirradiina way ii yimaadeen; oo boqortooyadaydii dhexdeeda ayaa laygu taagay, oo haybad aad u sarraysa ayaa laygu daray. Daanyeel 4:34–36.

Dhammaadka wakhtiga la shaabadaynta boqol iyo afar iyo afartan kun waxaa loo metelay “dhammaadka maalmaha,” sidaas darteedna wuxuu ka dhigan yahay gunaanadka astaan ahaan ah ee “toddobaatan sannadood” iyo sidoo kale ee “toddobada wakhti.” Wakhtigaas, “toobadkeen iyo cafis” ayaa noqon doona sifooyinka metelaya shaqada kuwii markii hore ku dhintay jidka dhex mara dooxada lafaha engagan ee dhintay.

Astaanta muuqata ee hawsha toobadda ee boqol iyo afar iyo afartan kun waxaa lagu matalayaa Yexesqeel cutubka sagaalaa sida “taaha iyo oohinta.” Markii dadka Ilaah qirtaan oo ka tagaan dembiyadooda gaarka ah, markii ay qirtaan in ay ku celceleen isla dembiyadii awowayaashood, markii ay dhinac iska dhigaan kibirkooda ra’yiga oo ay qirtaan in ay si ka gees ah Ilaah ugu socdeen, iyo weliba in Isaguna si ka gees ah iyaga ugu socday tan iyo markii wakhtigii dib-u-dhaca yimid 18-ka Luulyo, 2020, markaas waxaa la ogaan doonaa in ay leeyihiin awood nebinnimo oo “toban jeer” ka badan tan dhammaan ragga kale ee sheegta in ay xigmadda leeyihiin ee boqortooyada ku jira.

Hawsha shaabadayntu waxay ku bilaabatay sii-daynta dabadeedna xakamaynta Islaamka. Hawshaasu waxay ku dhammaanaysaa sidii ay ku bilaabatay, marka Islaamka mar kale la sii daayo. Waxa la sii daayaa dhammaadka maalmaha wakhtiga shaabadaynta, kaas oo Daanyeel u ahaa amarkii Kuros ee dadka uga yeedhay Baabuloon. Halkaas, dhammaadka maalmaha daahirinta, xukunka “amarka” sharciga Axadda ee Maraykanka, ayaa kuwa aaminka ahi lagu heli doonaa iyagoo leh awood nebiyadeed oo “toban jeer ka badan.”

“Waxaad imaatinka Rabbiga aad u sii fogaynaysaan. Waxaan arkay in roobka dambe uu imanayay sida [si kedis ah sida] qayladii saqda dhexe, oo leh awood toban jeer ka badan.” Spalding and Magan, 5.

Waxaannu maqaalka xiga ku bilaabi doonnaa ka fiirsashada cutubka labaad ee Daanyeel.

“Tanu wuxuu ahaa qayladii saqda dhexe, taas oo ahayd inay xoog siiso farriintii malaa’igta labaad. Malaa’ig baa samada laga soo diray si ay u toosiyaan quduusiintii niyad-jabtay oo ay ugu diyaariyaan hawsha weyn ee hortooda taal. Ragga ugu hibada badani ma ahayn kuwii ugu horreeyey ee farriintan qaata. Malaa’ig baa loo diray kuwa is-hoosaysiiya oo daacadda ah, oo ku qasabtay inay kor u qaadaan qaylada, ‘Bal eega, Aroosku waa imanayaa; u baxa inaad la kulantaan Isaga!’ Kuwii qaylada lagu aamminay way degeen, oo xoogga Ruuxa Quduuska ah ayay farriinta ku dhawaaqeen, waxayna kiciyeen walaalahoodii niyad-jabtay. Hawshani kuma taagnayn xigmadda iyo aqoonta dadka, laakiinse waxay ku taagnayd xoogga Ilaah, quduusiintiisiina kuwii qaylada maqlay way iska celin kari waayeen. Kuwii ruux ahaan ugu badnaa ayaa ugu horrayn farriintan qaatay, kuwii horena shaqada hoggaamin jirayna waxay ahaayeen kuwii ugu dambeeyey ee aqbala oo gacan ka geysta sii kordhinta qaylada, ‘Bal eega, Aroosku waa imanayaa; u baxa inaad la kulantaan Isaga!’” Early Writings, 238.